

STIPRUS IR GAILESTINGAS „TĒVAS“

Visi krikščionys girdėjo tūkstančius kartų pasakotą ir perpasakotą istoriją apie gailestingą tėvą, priėmusį sūnų palaidūną. Tai pavyzdys, kai tėvo meilė gailestingai „atgaivina“ puolusį žmogų, kuris atsiverčia būtent tuo metu, kai nužudo tą, kurio dėka pats atgimsta.

Toks yra ir sukrečiantis pasakojimas apie tėvą Titą Brandsma, olandų karmelitą, kurį naciai išsiuntė į Dachau konclagerį ir ten nužudė. Tuo metu jam buvo penkiasdešimt devyneri metai, jis buvo filosofijos ir Neimegeno katalikiškojo universiteto religinės mistikos istorijos profesorius bei kuri laiką - šio universiteto rektorius. Nuo 1936 m., laikotarpio, kai informacijos trūko ir ji ne visada buvo patikima, jis bendradarbiavo rašydamas knygą apie elgesį su žydais Vokietijoje. Joje mąstė: „Tai, kaip šiandien elgiamasi su žydais, yra bailumas. Tos tautos priešai ir varžovai yra tikri niekšeliai, jei mano galintys elgtis taip nežmoniškai ir tokiu būdu tikisi pademonstruoti arba sustiprinti vokiečių tautos jėgą; tai silpnumo iliuzija.“

Vokietijos naciai jį įvertino kaip „kenksmingą profesorių“. Bet Brandsma, jausdamas švietėjo atsakomybę, neatsitraukė. 1938— 1939 mokslo metais jis pasiūlė savo studentams paskaitas apie „pragaištingas nacionalsocializmo tendencijas“ ir per jas kalbėjo esminėmis temomis: apie kiekvieno žmogaus, sveiko arba sergančio, vertę ir orumą, kiekvienos rasės lygybę ir gerumą, apie tai, kad prigimtinių žmogaus teisių nenuginčijamos ir viršesnės už bet kokią ideologiją, kad Dievas ir Jo poelgiai žmonijos istorijoje nesuderinami su politiniu mesianizmu bei valdžios garbinimu. Jis žinojo, kad tarp jo klausytojų yra partijos šnipų.

1941 m. Nyderlanduose iškilo klausimas dėl šalies nacionalsocialistinio judėjimo publikacijų katalikų dienraščiuose. Tėvas Titas, tuo metu buvęs katalikiškų laikraščių išdininku, netruko paskelbti cirkuliarą: „Vadovai ir redaktoriai turi žinoti, kad privalės oficialiai atsisakyti spausdinti tokius dalykus, jei nori išsaugoti savo laikraščių katalikišką pobūdį. Ir privalo tą padaryti, net jei laikraščiui būtų grasinama, grėstų bauda arba net būtų ketinama jį laikinai arba visai uždaryti. Nieko kito nelieka. Mes pasiekėme ribą. Priešingu atveju jų nebegalėsime vertinti kaip katalikiškų <...> ir jie nebegalės pasikliauti savo skaitytojais bei prenumeratoriais katalikais, ir galiausiai praras gerą vardą.“

Po kelių mėnesių profesorius Brandsma buvo suimtas ir išsiųstas į Dachau koncentracijos stovyklą, kur kankintas ir visai įžeidinėtas. Kai teko jį paguldyti į koncentracijos stovyklos ligoninę, jo likimas buvo nulemtas. Kas nutiko, sužinojome vienos netikėtai atsiradusios liudininkės dėka: ji nužudė profesorių, bet vėliau atsivertė, nes negalėjo pamiršti tėvo Tito. Moteris buvo medicinos sesuo, bet paklūsavo įsakymams bijodama gydytojo karininko. Ji papasakojo, kad tėvas Titas „jau buvo įrašytas į mirusiųjų sąrašus vos patekęs į ligoninę“, ir apie bandymus, kurie buvo daromi su ligoniais, konkrečiai ir su tėvu Titu, ir kaip po jo mirties negalėjo pamiršti, ką tėvas sakydavo, kai su juo šitaip baisiai elgdavosi: „Tėve, teesie Tavo valia, ne mano.“ Ji pasakojo, kad ligoniai jos nekentė ir įžeidinėjo, vadino šlykščiausiais vardais, o ji už neapykantą atsilygindavo jiems tuo pačiu, ir kaip ji buvo sukrėsta, jog tas senas kunigas, priešingai, maloniai su ja elgėsi ir rodė tėvišką pagarbą. „Kartą jis paėmė mano ranką ir tarė: „Kokia tu vargšė, melsiuosi už tave!“

Kalinys padovanojo jai savo varganą rožinį iš odos ir medžio, o kai ji įpykusi pasakė, kad toks daiktas jai visiškai nereikalingas, nes ji nemoka melstis, tėvas Titas jai atsakė: „Tau nebūtina sukalbėti visą „Sveiką, Mariją“, ištark tik „Melski už mus, nusidėjėlius“. Būtent jai 1942 m. liepos 26 d. gydytojas padavė švirkštą su karbolio rūgštimi, kad suleistų injekciją tėvui Titui. Tai buvo įprastas darbas, seselė jį buvo dariusi šimtus kartų, bet vargšė prisiminė, kad po to „visą dieną blogai jautėsi“. Ji suleido jam injekciją be dešimties minučių antrą valandą, ir antrą valandą tėvas Titas numirė: „Buvau šalia, kai jis mirė... Gydytojas apsimestinai sėdėjo prie jo lovos laikydamas rankose stetoskopą. Kai širdis nustojo plakti, jis pasakė: „Tas šiukšlė mirė!“

Apie savo budelius tėvas Titas visuomet sakydavo: „Jie taip pat Gerojo Dievo vaikai ir juose tikrai kažkas likę...“ Ir Dievas jam parodė paskutinį stebuklą. Koncentracijos stovyklos gydytojas nuodų injekciją sarkastiškai vadino „malonės injekcija“. Tad kai seselė leido nuodus, tėvo Tito užtarimas paskleidė joje Dievo malonę. Per kanonizacijos procesą vargšė moteris pasakojo, kad niekaip negali pamiršti atmintyje įsirėžusio senojo tėvo veido, nes jame įžvelgė tai, ko iki to laiko nebuvo pažinusi. Ji paprasčiausiai pasakė: „Jis gailėjosi manęs.“ Kaip Kristus.